

MEDİAD

Medya ve Din Araştırmaları Dergisi | Journal of Media and Religion Studies

ARAŞTIRMA MAKALESİ | RESEARCH ARTICLE

Haziran 2022, 5(1), 99-112

Geliş: 04.08.2021 | Kabul: 03.03.2022 | Yayın: 30.06.2022

DOI: 10.47951/mediad.991146

Niloya Çizgi Filminin İçerdiği Değerler Açısından İncelenmesi

Kübra UFAK*
Bilal YORULMAZ**

Öz

Türkiye’de pek çok çocuk kanalı ve bu kanallarda yayınlanan birçok çizgi film bulunmaktadır. Yerli ve yabancı kaynaklı olan bu çizgi filmler, değer aktarımı konusunda büyük bir rol üstlenmektedir. Fakat çizgi filmlerin olumlu değerleri olduğu kadar olumsuz değerleri de içerdiği yadsınamaz bir gerçektir. Çocuklar, çizgi filmlerdeki karakterleri model alarak değerleri kazanmaktadırlar. Dolayısıyla da çizgi filmlerin olumlu ve olumsuz değerleri içerip içermediklerinin tespiti önem arz etmektedir. Bu nedenle de bu araştırmada ülkemizde yayınlanan ve yerli bir yapım olan Niloya çizgi filmi, içerdiği değerler açısından incelenmiştir. Doküman incelemesi yöntemi kullanılarak yapılan araştırma sonucunda Niloya’nın internette yayınlanan 79 bölümünden seçkisiz olarak belirlenen 20 bölümünde 20 farklı değer kategorisinde toplam 128 değer tespit edilmiş ve bu değerler içerisinde en sık tekrar eden değerlerin yardımseverlik, nezaket, sevgi, saygı değerleri olduğu belirlenmiştir. Öte yandan Niloya çizgi filminin incelenen hiçbir bölümünde travmatik olabilecek korku veya şiddet içeren herhangi bir söz, fiil ya da görüntüye yer verilmediği tespit edilmiş ve bu bulgulardan yola çıkarak Niloya çizgi filminin çocuklara değer aktarımı konusunda katkı sağlayacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çizgi Film, Değerler, Niloya, Değerler Eğitimi

Analysis of Niloya Cartoon in Terms of Values

Abstract

In Turkey, there are many children's channels and many cartoons broadcast on these channels. These cartoons, which are of domestic and foreign origin, play a major role in transferring value. However, it is an undeniable fact that cartoons contain negative values as well as positive values. Children gain values by modeling the characters in cartoons. Therefore, it is important to determine whether cartoons contain positive and negative values. For this reason, in this research, the cartoon Niloya, which is a domestic production and published in our country, has been examined in terms of the values it contains. As a result of the research conducted using the document analysis method, a total of 128 values were determined in 20 different value categories in 20 randomly determined sections of Niloya's 79 sections published on the internet, and it was determined that the most frequently repeated values among these values were the values of benevolence, kindness, love and respect. On the other hand, it has been determined that no part of the Niloya cartoon, which can be traumatic, contains any words, actions or images that may be traumatic, and based on these findings, it has been concluded that the Niloya cartoon will contribute to the transfer of value to children.

Keywords: Cartoon, Values, Niloya, Values Education

ATIF: Yorulmaz, B. ve Ufak, K. (2022). Niloya çizgi filminin içerdiği değerler açısından incelenmesi. *Medya ve Din Araştırmaları Dergisi (MEDİAD)*, 5(1), s. 99-112.

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Marmara Üniversitesi, kubraufak2016@gmail.com , orcid.org/0000-0001-8606-5435, İstanbul, Türkiye

** Doç. Dr., Marmara Üniversitesi, bilal.yorulmaz@gmail.com , orcid.org/0000-0003-3456-0797, İstanbul, Türkiye

1. Giriş

Albert Bandura'nın sosyal öğrenme kuramına göre insan pek çok şeyi diğer bireyleri gözleyerek öğrenebilir. Bandura sosyal öğrenme kuramının temel ilkelerini yaptığı deneylerle belirlemiştir. Bobo Doll deneyinde çocuklara saldırgan bir şekilde oyuncak bebeklerle oynayan modeller izletilmiştir. Bu modeller gerçek insanlar, bir filmdeki insanlar ve çizgi film karakterleridir. Ardından daha önce modelin oynadığı bebekle çocukların oynamasına izin verilmiş ve çocukların verdikleri saldırganlık tepkileri gözlemlenmiştir. Çizgi filmi izleyerek kendine model alan çocukların bebekle, gerçek veya filmdeki insanları izleyip örnek alan çocuklardan daha saldırganca oynadıkları tespit edilmiştir. Sonuç olarak ise en fazla saldırganlık davranışı gösteren çocukların çizgi film izleyen, ardından filmdeki insan modelleri ve daha sonra da gerçek insan modellerini örnek alan grupta olduğu görülmüştür (Koç Erdamar, 2015, s. 211-212). Bandura'nın yaptığı bu deneyin sonucundan çizgi filmlerin çocukların öğrenme ve gelişimlerinde ne kadar büyük bir etkiye sahip olduğunun farkına varılabilir.

Günümüzde çocuklar zamanlarının büyük çoğunluğunu çizgi film izlemeye ayırdıkları için, çizgi filmler çocukların; hayal dünyaları başta olmak üzere davranış ve ahlaki yapılarını da etkileyen bir unsur haline gelmiştir. Çocukların izledikleri çizgi film karakterlerini kendilerine örnek alıp onlar gibi davranışlar gösterdikleri de yapılan araştırmalarla anlaşılmıştır (Kamacioğlu, 2017, s. 3). Çizgi filmler, genelde yerel ya da ulusal yayın yapan kanallarda hem hafta içi hem de hafta sonu çocukların en çok televizyon karşısında olduğu saatlerde yayınlanmaktadır. Ayrıca yayınlarını sadece çizgi film üzerinden yapan kanallar da (TRT Çocuk, Minika Go vb.) bulunmaktadır. Bu kanallarda amaç, hedef kitle olan çocuklara eğlenirken aynı zamanda kendilerine rol model seçtikleri karakterler ile değerlere uygun davranışlar geliştirmeleridir. Fakat bazen çizgi filmlerin içeriğinde yer alan bazı unsurlar olumlu etkileri olumsuz çevirebilmekte ve çocukta istenmeyen etkiler bırakabilmektedir (Pekşen Akça ve Baran, 2018, s. 216).

Çizgi filmlerin sahte ve kurmaca olan dünyasının gerçek olduğuna inanan çocuk, zaman geçtikçe çizgi filmlerden aldığı ilk mesajların zihninde var olan kalıntıları ile geleneklere uyum sağlama konusunda zorlanabilmektedir (Hacıbektaşoğlu, 2014, s. 27). Çocuklara, çizgi filmler aracılığıyla milli ve evrensel değerlerin doğru iletimi ve mesajların da onlar tarafından doğru şekilde algılanmasının sağlanması, yetiştirilmek istenen insan modeliyle dolaylı olarak da toplumla alakalıdır. Bu nedenle de MEB (2010) insan yetiştirme konusunda değerler eğitiminin amacını, "öğrencileri, iyi insan, iyi vatandaş olmalarını sağlayacak; milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren, bilgi beceri, değer, tutum ve davranışlarla donatmak" şeklinde ifade etmiştir. Çizgi filmler, bu tanımın gerçekleşmesi için önemli bir rol üstlenmektedir ve bu nedenle de TRT Çocuk kanalında yayınlanan çizgi filmler devlet tarafından desteklenmektedir. Dolayısıyla devletin, kültürel aktarım konusunda birey, toplum ve çevrenin özgün içerikli yapısını korumaya çalışarak bu yapımları desteklediği söylenebilir (Şentürk ve Keskin, 2019, s. 3-4).

Son dönemlerde çocukların izledikleri çizgi filmlerin büyük bir kısmını yabancı yapımlar oluşturmaktadır. Bu nedenle de çizgi filmlerin yurt dışından alınması pek çok problemi beraberinde getirmektedir. Çizgi filmlerde şiddet içerikli sahnelerin bulunması ve Türk kültürüne aykırı olarak sergilenen örf, adet ve geleneklerin bulunması bu problemlerden bazılarıdır (Yorulmaz, 2015, s. 255-256). Dolayısıyla da çizgi filmlerin kültürümüze olan bu olumsuz etkilerini ortadan kaldırmak amacıyla ülkemizde yabancı kaynaklı olan çizgi filmlere alternatif olarak birçok çocuk programı üretilmiştir (Pepee, Keloğlan Masalları, Rafadan Tayfa, Pisi, vb.) (Yorulmaz, 2013, s. 439). Bunun yanı sıra ülkemizde çizgi filmlere yönelik birçok çalışma yapılmıştır. Bu çalışmaların bir kısmı çizgi filmlerin kültürel aktarım konusundaki yerini belirlemek (Hayao Miyazaki (Kamacioğlu, 2017), Pepee (Pekşen Akça ve Baran, 2018), Maysa ve Bulut (Karakuş, 2016), Küçük Hazarfen (Selanik Ay ve Korkmaz, 2017) amacıyla, bir diğer kısmı da içerdiği değerler açısından (Rafadan Tayfa (Şentürk & Keskin, 2019), Pepee (Yorulmaz, 2013), Pırl (Altınış ve Altun, 2021), Pisi (Ateş, Durmuşoğlu

Saltalı ve Asit, 2021), Niloya (Karakuş, 2015), Küçük Hezarfen (Selanik Ay ve Korkmaz, 2017), Caillou (Yorulmaz, 2013), Keloğlan (Yorulmaz ve Tanrıverdi, 2015), Rafadan Tayfa, Anka, Nasreddin Hoca Zaman Yolcusu, Alpman, Hızlı Ayaklar, İstanbul Muhafızları (Turp Özdemir, 2020) incelenmiştir.

Bu çizgi filmlerden biri de gerek internet ortamında gerekse televizyon ekranlarında çocuklar tarafından çok sevilerek izlenen Niloya adlı yapımdır. Yayınlandığı günden itibaren, bugüne kadar yapılmış çizgi filmlerden çok farklı olduğu düşünülen Niloya, Türkiye'nin gerçek çocuğu olarak nitelendirilmektedir. Karakuş'un (2015) Niloya çizgi filmi üzerinde yaptığı araştırmasında herhangi bir olumsuz ögeye rastlanmadığını ifade etmesi de dikkat çekmektedir. Bu araştırmanın temel amacı, dikkate değer bir yapımla Niloya çizgi filminin değerler eğitimi açısından yerini tespit etmek, olumlu ve olumsuz yönlerini ortaya çıkarmaktır.

Araştırmanın daha rahat anlaşılabilmesi için Niloya çizgi filmine ait bazı bilgilere yer vermek gerekmektedir. Niloya, Türk stüdyoları tarafından hazırlanan TRT Çocuk kanalında hafta içi her gün saat 10:00 da yayınlanan ve 3-6 yaş grubunu hedefleyen bir yapımdır. Niloya çizgi filminin baş karakterinin adı Niloya'dır. Çizgi filmin diğer kahramanları ise Niloya'nın annesi, babası, dedesi, babaannesi, ağabeyi Murat, arkadaşı Mete ve kaplumbağası Tospik'tir. Her bölüm ortalama 5-7 dk. sürmektedir.

Yöntem

Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan "Doküman İncelemesi" kullanılmıştır. Nitel araştırmalarda doğrudan gözlem veya görüşmenin mümkün olmadığı durumlarda, araştırmanın geçerliliğini arttırmak için de görüşme ve gözlem yöntemlerinin yanında çalışılan problem durumuyla ilgili yazılı ve görsel materyaller ya da malzemeler araştırmaya dahil edilebilir. Bu nedenle de doküman incelemesi veya analizinden bir araştırma yöntemi olarak yararlanılacağı gibi, nitel yöntemlerin kullanıldığı bazı durumlarda ek bilgi kaynağı olarak da faydalanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s. 190). Her ne kadar bazı kaynaklarda doküman incelemesinin bir veri toplama yöntemi olduğu ifade edilse de literatürde doküman analizinin bağımsız bir yöntem olarak da kullanıldığı görülmektedir (Bowen, 2009; Mogalakwe, 2006'dan akt; Sak, Şahin Sak, Öneren Şendil ve Nas, 2021, s. 240).

Verilerin Toplanması

Niloya adlı çizgi filmin, değerler eğitimi açısından incelenmesinde nitel veri toplama yöntemlerinden "doküman incelemesi" kullanılmıştır. "Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar" (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s. 189).

"Dokümanlar, nitel olarak yürütülen araştırmalarda başvuru olan önemli veri kaynaklarıdır. Doküman inceleme, araştırmanın konusu ile ilgili bilgi içeren materyallerin analizidir. Bu materyaller yazılı materyaller (kitap, dergi, gazete, magazin, arşiv, mektup, günlük, resmi yayın ve istatistikler vb.) olabileceği gibi konuyla ilgili film, video veya fotoğraflar şeklinde de olabilir" (Cansız Aktaş, 2019, s. 126). Araştırma, Niloya çizgi filminin inenette yayınlanmış 79 bölümünden seçkisiz olarak belirlenen 20 bölüm doküman olarak kabul edilmiş ve incelenmiştir.

İçerik Değerlendirme Formu

Niloya çizgi filminin incelenebilmesi için öncelikle bir içerik değerlendirme formu oluşturulmuştur. İçerik değerlendirme formu hazırlanırken literatür taranmış, Niloya çizgi filminden rastlantısal olarak belirlenen 20 bölüm ön izlemeye tabi tutulmuş, tespit edilen değerler kodlanarak forma alınmıştır. Oluşturulan form uzman bir akademisyene incelettirilerek son halini almıştır.

Evren ve Örneklem

Niloya'nın internette yayınlanan 79 bölümünden yaklaşık %25'lik kısmını oluşturan ve seçkisiz olarak belirlenen 20 bölümüne ilişkin dokümanlar incelenmiştir. İncelenen bölümlerin adları ve bölüm numaralarına aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo1. Niloya Çizgi Filminin İncelenen Bölümleri ve Bölüm Numaraları

Bölüm Numarası	Bölüm Adı
2	Kemençe
3	Karınca Parkı
4	Sahur
6	Gökkuşluğu
10	İftar
13	Ramazan Bayramı
25	Niloya Kayıp
26	Soğan
30	Çuval Yarışı
31	Küsleri Barıştıralım
32	Misafir Mete
38	İlkbahar
40	Birlikte Oynayalım
41	Bakarsan Bağ Bakmazsan Dağ Olur
42	Oyun
46	23 Nisan
48	Bisiklet
52	Yuva
68	Çok Şeker Yedim
72	Tospik Aranıyor

Verilerin Analizi

Araştırmada verilerin çözümlenmesi için verilerin tanımlanması, kodlanması ve kategorilere ayrılarak yorumlanmasını sağlayan içerik analizi kullanılmıştır. "İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s. 242). Araştırma sürecinde incelenen bölümler içerisinde yer alan değerler, bu değerlerin bölümlerde geçme sıklığı ve geçtiği bölümler tablolaştırılmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik

"Nitel araştırmada geçerlilik araştırmacının araştırdığı olguyu, olduğu biçimiyle ve olabildiğince yansız gözlemesi anlamına gelmektedir" (Kirk ve Miller, 1986'dan akt; Yıldırım ve Şimşek, 2018, s. 269). Güvenirlik ise "araştırma sonuçlarının inandırıcılığı açısından önemli olmakla birlikte, nitel araştırma için farklı bir anlam taşımaktadır" (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s. 272). Bu nedenle araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğini arttırmak için bazı tedbirler alınmıştır.

Araştırmanın iç güvenirliliğini (tutarlılığını) arttırmak için kodlamalar değerler eğitimi alanında uzman bir araştırmacı tarafından kontrol edilmiş ve tutarlı olduğu gözlenmiştir. Araştırmanın dış güvenirliliğini (tevid edilebilirliğini) arttırmak için araştırma süreci ayrıntılı biçimde tanımlanmış,

kullanılan ham veri ve kodlar başka araştırmacıların değerlendirmesine imkan verecek şekilde muhafaza edilmiştir.

Araştırmanın iç geçerliliğini arttırmak için literatürde yer alan benzer çalışmalar incelenmiş ve bu çalışmalardan faydalanılmıştır. Araştırmanın dış geçerliliğini arttırmak için ise araştırma süreci ve bu süreçte yapılanlar detaylı olarak aktarılmıştır.

Bulgular ve Yorum

Araştırmanın amacına yönelik olarak Niloya'nın incelenen 20 bölümünde toplamda 20 farklı değer tespit edilmiştir. Bazı değerlerin birçok farklı bölümde tekrar ettiği bazılarının ise sadece birkaç bölümde yer aldığı görülmüştür. Değerlerin geçme sıklığı, bölüm numaraları ile birlikte aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2. Niloya Çizgi Filminde Yer Alan Değerler

Değerler	Değerlerin Niloya Çizgi Filminde Geçme Sıklığı	Değerlerin Geçtiği Bölümler
Yardımsverlik	27	2,3,4,6,10,13,25,26,30,31,32,38,42,46,48,52,72
Nezaket	20	4,13,25,31,32,38,40,42,48,72
Sevgi	14	13,25,31,32,40,41,48,52,72
Saygı	12	2,4,13
Azim	8	3,10,26,30,46,48,72
İş Birliği	7	6,10,38,40,42,72
Arkadaşlık	5	30,31,32,72
Doğayı sevmek ve korumak	5	6,26,38,41,52
Gelenek ve görenekleri korumak	5	4,13,32
Yaratıcılık	4	26,40,42,46
Sorumluluk	3	41,6
Çalışkanlık	3	3,25,72
Temizlik	3	6,32,38
Paylaşımcı olmak	2	13,26
Misafirperverlik	2	32
Empati	2	3,6
Merhamet	2	6,10
Dürüslük	2	40,42
Adalet	1	13
Cesaret sahibi olmak	1	48

Toplam Sayısı	Değer	128	20 Bölüm
---------------	-------	-----	----------

Tabloda da görüldüğü üzere Niloya çizgi filminde en sık geçen değer “yardımseverlik”, değeri 20 bölümün 17’sinde 27 kez yer almıştır. Örneğin 4. bölümde (01:20) Niloya ve ağabeyi Murat, ramazan davulcusu olan Hasan Amcayla birlikte davul çalarak köylüyü sahura kaldırmıştır. 25. bölümde (01:33) ise Niloya ağabeyi Murat’ın proje ödevini yetiştirememesi üzerine, gece uyumayarak ağabeyinin proje ödevi için maket ev tasarlamıştır. Bu araştırmanın bulgularına göre Niloya da yardımseverlik değeri en sık geçen değer olurken Karakuş’un Niloya (11) araştırmasında incelediği 18 bölümde yardımseverlik değeri 5’inci sırada yer almıştır (2015, s. 262). İki araştırma arasındaki bulgulara dayalı bu farklılığı nedeni örneklem olarak farklı bölümlerin seçilerek incelenmesi olarak görülmektedir. Literatürde farklı çizgi filmleri değerler açısından inceleyen araştırmalarda da bu araştırmada olduğu gibi yardımseverlik değerinin öne çıktığı görülmektedir. Örneğin incelenen bölümlere göre Keloğlan (16) (Yorulmaz ve Tanrıverdi, 2015, s. 44), Pisi (48) (Ateş, Durmuşoğlu Saltalı ve Asit, 2021, s. 513) ve Rafadan Tayfa (21) (Şentürk ve Keskin, 2019, s. 10) çizgi filmlerinde de en çok vurgulanan değer yardımseverlik olurken Küçük Hazarfen (27) (Selanik Ay ve Korkmaz, 2017, s. 55), çizgi filminde bu değer geçme sıklığı açısından 2’nci sırada yer almıştır. Cailou çizgi filmini inceleyen Yorulmaz ’da Cailou’nun en belirgin karakter özelliklerinden birinin yardımseverlik olduğunu tespit etmiştir (2013, s. 139).

Niloya çizgi filminde, 20 bölümün onunda 20 kez tekrar etme sıklığı gösteren “nezaket” değeri en çok tekrar etme sıklığına sahip ikinci değer olmuştur. Nezaket değerine yönelik olarak da çizgi filmde “teşekkür etme” ve “özür dileme” davranışları esas alınmıştır. Örneğin 32. bölümde (01:12) annesi, misafirlerini ağırlarken ona yardım etmesinden dolayı Niloya’nın yakasına kurdele takmış, Niloya da annesine teşekkür etmiştir. 48. bölümde (02:17) ise babası Niloya’ya yeni bir bisiklet almış ve bu duruma çok sevinen Niloya, babasına hediyesinden dolayı teşekkür etmiştir. Özür dilemek değerine yönelik olarak ise 25. bölümde (05:35) Niloya’nın ortadan kaybolması ve ağabeyinin onu çok merak etmesi üzerine Niloya’nın ağabeyinden özür dilemesi nezaket göstergesi olarak kabul edilmiştir. Nezaket, Niloya çizgi filminde en sık geçen 2’inci değer olurken Pırlı (17) (Altınış ve Altun, 2021, s. 5395) çizgi filminde de en çok tekrar eden ikinci değer olmuştur. Nezaket değeri; Pisi (17) (Ateş, Durmuşoğlu Saltalı, & Asit, 2021, s. 513), Niloya (18) (Karakuş, 2015, s. 261) ve Küçük Hazarfen (11) (Selanik Ay ve Korkmaz, 2017, s. 55) çizgi filmlerinde de farklı tekrar sıklıkları ile yer almış fakat bu değerın “hoşgörü” adı altında ele alındığı görülmüştür.

“Sevgi” değeri ise Niloya çizgi filminde en sık geçen 3. değer olmuş ve 20 bölümün dokuzunda 14 kez tekrar etmiştir. Çizgi filmde sevgi değerinin belirleyici faktörü olarak sarf edilen güzel sözler ve sarılma, öpme gibi davranışlar esas alınmıştır. Örneğin 25. bölümde (01:15) babasının Niloya’ya iyi uykular diledikten sonra onu alnından öpmesi, 31. bölümde (04:26) küs olan Mete ve Murat’ın birbirlerine sarılarak barışması, 41. bölümde (0:52) ise Niloya’nın çiçeğini koklayarak “Ne güzel kokuyorsun” demesi, sevgi göstergesi olarak kabul edilmiştir. Karakuş (2015, s. 262)’un yaptığı çalışmaya göre de sevgi değeri Niloya (18) çizgi filminde en sık geçen değerlerden biri olmuştur. İki çalışmanın bulguları arasındaki bu farklılığın ortaya çıkmasının nedeninin örneklem olarak aynı çizgi filmde farklı bölümlerin seçilip, incelenmesi olduğu düşünülmektedir. Bunun yanında bu çalışmada olduğu gibi sevgi değeri İstanbul Muhafızları (9) (Turp Özdemir, 2020, s. 91) ve Küçük Hazarfen (17) (Selanik Ay ve Korkmaz, 2017, s. 55) çizgi filmlerinde de en sık geçen 3. değer olarak karşımıza çıkmakta ve Pisi (43) (Ateş, Durmuşoğlu Saltalı, & Asit, 2021, s. 517), Rafadan Tayfa (11) (Şentürk & Keskin, 2019, s. 10), Nasreddin Hoca Zaman Yolcusu (9) (Turp Özdemir, 2020, s. 70-100), Alpman (13) (Turp Özdemir, 2020, s. 70-100) çizgi filmlerinde en sık geçen ikinci değer olmaktadır. Literatürdeki birçok çalışmada, sevgi değerinin en sık geçen değerler arasında yer almasına rağmen bu değerın orta ve az sıklıkta yer aldığı çizgi filmler de bulunmaktadır. Örneğin sevgi değerinin incelenen bölümlere göre orta

sıklıkta yer aldığı çizgi filmlere Hızlı Ayaklar (6) (Turp Özdemir, 2020, s. 63-81), az tekrar eden çizgi filmlere ise Anka (2) (Turp Özdemir, 2020, s. 63-81) ve Pırl (3) (Altınış ve Altun, 2021, s. 5395), çizgi filmleri örnek olarak gösterilebilir.

Niloya çizgi filminin incelenen bölümlerinde geçme sıklığı bakımından 4. sırada yer alan ve 20 bölümün üçünde, 12 kez tekrar eden değer “saygı” olmuştur. Bu değer belirlenici faktörü olarak çizgi filmde yer alan kahramanların izin isteme ve el öpme gibi davranışları esas alınmıştır. Örneğin 2. bölümde (0:57) Niloya’nın duvarda asılı olan kemeçeyi alabilmek için annesinden izin istemesi ya da 13. bölümde (01:12) Niloya’nın ağabeyi Murat’ın dedesinin elini öperek bayramını kutlaması, saygı göstergesi olarak değerlendirilmiştir. Bu çalışmada olduğu gibi Küçük Hazarfen (15) (Selanik Ay ve Korkmaz, 2017, s. 55) çizgi filminde de saygı değeri 4. sırada yer almakta ve bu değer literatürdeki çizgi film çalışmalarında incelenen bölümler içerisinde farklı sıklıklar göstermektedir. Örneğin saygı değerinin orta sıklıkta geçtiği çizgi filmlere; Rafadan Tayfa (6) (Şentürk & Keskin, 2019, s. 9), Niloya (10) (Karakuş, 2015, s. 262) ve İstanbul Muhafızları (4) (Turp Özdemir, 2020, s. 91) örnek gösterilebilirken saygı değerinin az geçtiği çizgi filmlere Keloğlan (2) (Yorulmaz ve Tanrıverdi, 2015, s. 43), Pisi (2) (Ateş, Durmuşoğlu Saltalı ve Asit, 2021, s. 513), Anka (3) (Turp Özdemir, 2020, s. 58-100), Nasreddin Hoca Zaman Yolcusu (3) (Turp Özdemir, 2020, s. 58-100), Hızlı Ayaklar (5) (Turp Özdemir, 2020, s. 58-100) ve Alpman (7) (Turp Özdemir, 2020, s. 58-100) çizgi filmleri örnek verilebilir.

Niloya çizgi filminde geçme sıklığı bakımından 5. sırada yer alan değer ise “azim”dir. Bu değer, 20 bölümün yedisinde yer almakla birlikte sekiz kez de tekrar etme sıklığı göstermiştir. Örneğin 10. bölümde (03:46) Niloya ve Mete’nin top dolu çuvalı zorlanmalarına rağmen birbirlerine destek olarak taşımaları ve 30. bölümde (01:08-03:05) Niloya’nın çuval yarışında birinci olabilmek için düşe kalka kararlı bir şekilde çalışması, azim değerinin göstergesidir. Azim değeri Niloya çizgi filminde orta sıklıkta yer almasına rağmen literatürde çizgi film ve değerler eğitimi üzerine yapılmış çalışmalarda bu değer ile ilgili bir başlık yer almamaktadır.

Tabloda azim den sonra gelen değer, Niloya çizgi filminin 20 bölümünün 4’ünde 7 kez tekrar eden “iş birliği” olmuştur. Örneğin 38. bölümde Niloya ve Mete ilkbaharın erken gelmesi için birlikte el işi kağıtlarından çiçek yapmış ve kırlara bırakmıştır. 40. bölümde (04:20) ise Niloya, Mete, Mine ve Murat hayali bir oyunda tospığı elbirliğiyle kurtarmışlardır. Niloya çizgi filminde incelenen bölümlerde, orta sıklıkta yer alan iş birliği değeri genel olarak literatürdeki çizgi film ve değerler eğitimi üzerine yapılmış çalışmalarda bulunmamakta, yalnızca Canım Kardeşim (7) adlı çizgi filmin örneklem olarak alınan 2 bölümünün 1’inde yer almaktadır (Akıncı ve Güven, 2014, s. 433).

“Doğayı sevmek ve korumak”, “arkadaşlık”, “gelenek ve görenekleri korumak” değerleri ise Niloya çizgi filminde 20 bölümde 5 kez tekrar etmiş, doğayı sevmek ve korumak 5 bölümde yer alırken, arkadaşlık 4, gelenek ve görenekleri korumak ise 3 bölümde yer almıştır. Doğayı sevmek ve korumakla ilgili örnek olarak 6. bölümde (04:47) Niloya’nın balıkları korumak için ailesiyle birlikte nehri çalılardan kurtarması verilebilir. Doğayı sevmek ve korumak değeri Niloya çizgi filminde orta sıklıkta yer alan bir değer olmasına rağmen alan yazında çizgi film ve değerler eğitimi üzerine yapılan diğer çalışmalarda bu değere yönelik herhangi bir bulgu yer almamaktadır.

Arkadaşlık değerine yönelik 30. bölümde (04:40) çuval yarışında yarışırken Mete’nin düşmesi üzerine Niloya’nın önde olmasına rağmen yarışı bırakarak Mete’ye yardım etmesi ve bu yarışın sonunda Mete ile Niloya’nın (05:16) arkadaşlık ödülü almaları örnek olarak gösterilebilir. Bu çalışmanın bulgularına göre Niloya’nın incelenen bölümlerinde orta sıklıkta yer alan arkadaşlık değeri yapılan çalışmalarda; Alpman (15) (Turp Özdemir, 2020, s. 100) çizgi filminde en sık geçen değer olurken Pisi (38) (Ateş, Durmuşoğlu Saltalı ve Asit, 2021, s. 514) ve Keloğlan (7)’da (Yorulmaz ve Tanrıverdi, 2015, s. 43) ikinci, Anka (5) (Turp Özdemir, 2020, s. 51-90) ve Hızlı Ayaklar (7) (Turp Özdemir, 2020, s. 51-90)’da üçüncü, Nasreddin Hoca Zaman Yolcusu (4) (Turp Özdemir, 2020, s. 51-90) ve İstanbul Muhafızları (4) (Turp Özdemir, 2020, s. 51-90)’nda 4. ve Rafadan Tayfa (8) (Turp Özdemir, 2020, s. 50-91) çizgi filminde 5. değer olmuştur.

Gelenek ve görenekleri korumak değerine ise 4. bölümde (02:20) Niloya ve ağabeyinin sahura kalkarak davulcu Hasan Amca ile davul çalması ve 13. bölümde (0:38-02:08) Niloya'nın ve ağabeyinin, aile bireylerinin ellerini öperek bayramlarını kutlaması örnek olarak verilebilir. Karakuş (2016, s. 145) da kültürel öğeler açısından inceleme yaptığı Maysa ve Bulut adlı çizgi filmde incelediği bölümlerde “örf, adet, gelenek, görenek” açısından birçok kültürel öge tespit etmiş ve bu nedenle de çizgi filmi kültür aktarımı ve kültürel mirasın korunması yönünden önemli bir yapım olarak nitelendirmiştir.

“Yaratıcılık” değeri ise çizgi filmin 20 bölümünün 4'ünde 4 kez tekrar etmiş bir değer olarak Niloya'nın oynadığı oyunlarda ya da bir olaya ilişkin getirdiği çözüm önerilerinde kendini göstermiştir. Örneğin 40. bölümde (03:40) Niloya, herkesin farklı bir oyun oynaması üzerine, bütün oyunları tek bir oyun altında birleştirerek hep birlikte oynamalarını sağlamıştır. 42. bölümde ise Niloya bebek olan Ayşecik'in de onlarla oynayabilmesi için yeni bir oyun tasarlamıştır. Yaratıcılık değeri, Niloya'nın bölümlerinde her ne kadar az tekrar eden bir değer olarak yer alsada alan yazında çizgi film ve değerler eğitimi üzerine yapılmış çizgi filmlerde yer almamaktadır.

Niloya çizgi filminin 20 bölümde 3'er kez tekrar eden 3 değer “sorumluluk”, “çalışkanlık” ve “temizlik” olmuştur. Çalışkanlık ve temizlik değerleri toplamda 3'er bölümde yer alırken sorumluluk değeri 2 bölümde yer almıştır. Sorumluluk değerine örnek olarak 41. bölümde (01:07) Niloya'nın çiçeğine su vermeyi ihmal etmemesi, çalışkanlık değerine ilişkin ise 3. bölümde (02:15) karıncaların sırtlarında bir şeyler taşıyarak hiç durmadan çalışması örnek olarak verilebilir. Bu çalışmanın bulgularına göre Niloya'da az geçen sorumluluk ve çalışkanlık değerlerinin literatürdeki diğer çalışmalarda geçme sıklığı incelendiğinde sorumluluk değerinin, Anka (20) (Turp Özdemir, 2020, s. 54-100) ve İstanbul Muhafızları (11) (Turp Özdemir, 2020, s. 54-100)'nda birinci, Hızlı Ayaklar (11) (Turp Özdemir, 2020, s. 54-100) ve Nasreddin Hoca Zaman Yolcusu (9) (Turp Özdemir, 2020, s. 54-100)' da ikinci, Alpman (9) (Turp Özdemir, 2020, s. 54-100), Rafadan Tayfa (10) (Turp Özdemir, 2020, s. 54-100) ve Pırl (12) (Altınış ve Altun, 2021, s. 5395)'da üçüncü, Küçük Hazarfen (13) (Selanik Ay ve Korkmaz, 2017, s. 55) çizgi filminde ise beşinci sırada yer aldığı görülmektedir, Çalışkanlık değeri ise Karakuş (2015, s. 261)'a göre Niloya (11) çizgi filminde en sık geçen değerler arasında yer alırken Küçük Hezarfen (8) (Selanik Ay ve Korkmaz, 2017, s. 55)'de orta sıklıkta, Keloğlan (2) (Yorulmaz ve Tanrıverdi, 2015, s. 43)'da ise nadir geçen değerler arasında yer almaktadır.

Temizlik değerine yönelik ise Niloya çizgi filminin 68. bölümde (04:30) Niloya'nın dişinin ağrması üzerine şarkı söyleyerek dişini fırçalaması örnek olarak kabul edilmiştir. Temizlik değeri literatürdeki çalışmaların büyük bir çoğunluğunda bulunmamakta yalnızca Niloya çizgi filminde olduğu gibi Keloğlan çizgi filminde de 3 kez tekrar etmektedir (Yorulmaz ve Tanrıverdi, 2015, s. 43). Karakuş (2015, s. 262)'a göre de bu değer Niloya çizgi filminde çok sık yer almamakla birlikte çizgi filmdeki hem karakterlerin hem de mekânların temiz ve düzenli olması dikkat çekmektedir.

Niloya çizgi filminin incelenen bölümlerinde 2'şer kez kendini göstererek diğer değerlere göre daha az tekrar etme sıklığına sahip olan ve bu nedenle de tabloda alt sıralarda yer alan 5 değer “paylaşımçı olmak”, “misafirperverlik”, “empati”, “merhamet” ve “dürüstlük” olmuştur.

Paylaşımçı olmak değerine 13. bölümde (05.43), Niloya'nın topladığı bayram şekerlerini arkadaşlarıyla paylaşması örnek olarak gösterilebilir. Bu çalışmada olduğu gibi paylaşımçı olmak değeri, Keloğlan (Yorulmaz ve Tanrıverdi, 2015, s. 43) çizgi filminin incelenen bölümlerinde de 2 kez tekrar ederek az tekrar eden değerler arasında yer almakta, Karakuş (2015, s. 261)'un Niloya çalışmasında ise 7 kez tekrar ederek orta sıklıkta geçen değerler arasında bulunmaktadır.

Niloya çizgi filminin bölümlerinde 2 kez tekrar etmiş olan misafirperverlik değeri 32. bölümde yer almış (04:10) ve Niloya'nın annesi misafirleri ağırlamanın çok önemli olduğunu söyleyerek onlara pasta ve meyve suyu ikram etmiştir. Bu çalışmada olduğu gibi misafirperverlik değeri Karakuş (2015, s. 261)'un Niloya, Yorulmaz ve Tanrıverdi (2015, s. 43)'nin Keloğlan

çalışmalarında da incelenen bölümlerde de 2’şer kez tekrar etmiş, Küçük Hezarfen çizgi filminde ise 6 kez tekrar ederek az geçen değerler arasında yer almıştır (Selanik Ay ve Korkmaz, 2017, s. 55).

3. bölümde (03:10) Niloya’nın karıncalarla empati yaptığı görülmüştür. Niloya, çocukların dinlenmek için bir parklarının olmasına rağmen karıncaların dinlenebilmek için böyle bir imkâna sahip olmadıklarını düşünmüş ve onlara da bir park yapmıştır. Niloya’nın aksine empati Küçük Hezarfen (10) (Selanik Ay ve Korkmaz, 2017, s. 55) çizgi filminde çok sık geçen değerler arasında yer almıştır. Öte yandan genel olarak literatürdeki çalışmalarda empati değerine yer verilmediği de görülmüştür.

Merhamet değeri ise Niloya çizgi filminin 6. bölümünde (02:23) nehrin suyunun azalmasından dolayı Niloya’nın balıkların susuz kalacağını düşünerek üzülmesi ile kendini göstermiştir. Bu çalışmada olduğu gibi merhamet değeri Keloğlan (Yorulmaz & Tanrıverdi, 2015, s. 43) çizgi filminin incelenen bölümlerinde de 2 kez tekrar etmektedir.

Son olarak dürüstlük değeri incelenen bölümlere göre Pırl (1) (Altınış ve Altun, 2021, s. 5395), Hızlı Ayaklar (1) (Turp Özdemir, 2020, s. 81), Keloğlan (3) (Yorulmaz & Tanrıverdi, 2015, s. 43), Nasreddin Hoca Zaman Yolcusu (3) (Turp Özdemir, 2020, s. 71-100), Alpman (5) (Turp Özdemir, 2020, s. 71-100), Küçük Hezarfen (6) (Selanik Ay & Korkmaz, 2017, s. 55) ve Rafadan Tayfa (7) (Turp Özdemir, 2020, s. 54) çizgi filmlerinde de bulunmakta ve bu çalışmada olduğu gibi az tekrar eden değerler arasında yer almaktadır.

Tablonun son basamaklarını paylaşarak birer bölümde 1’er kez tekrar eden 2 değer adalet ve cesaret olmuştur. Adalet değeri, Niloya çizgi filminin 13. bölümünde (03:14) Niloya’nın tüm çocukların şekeri olması gerektiğini söyleyerek elindeki şekerleri arkadaşlarına dağıtması ile kendini göstermiş ve bu çalışmada olduğu gibi adalet değeri; Rafadan Tayfa (Turp Özdemir, 2020, s. 54-81), Nasreddin Hoca Zaman Yolcusu (Turp Özdemir, 2020, s. 54-81), Hızlı Ayaklar (Turp Özdemir, 2020, s. 54-81) ve Pisi (Ateş, Durmuşoğlu Saltalı, & Asit, 2021, s. 517) çizgi filmlerinin incelenen bölümlerinde de 1’er kez geçmiştir. Küçük Hezarfen (Selanik Ay & Korkmaz, 2017, s. 55)’de iki kez, Anka (Turp Özdemir, 2020, s. 63) ve Niloya (Karakuş, 2015, s. 261) çizgi filmlerinde 3’er kez tekrar eden bu değer en çok Alpman (10) (Turp Özdemir, 2020, s. 100) çizgi filminde yer almış ve çizgi filmde en çok geçen 3’üncü değer olmuştur. Cesaret değeri ise 48. bölümde (05:12) Niloya’nın yavru kuşun tek başına uçmayı öğrenmesinden cesaret alarak tek başına bisiklet sürmesi ile sergilenmiştir. Cesaret değeri ise Jibber Jabber (2) ve Laura’nın Yıldızı (12) (Akıncı ve Güven, 2014, s. 436-440) çizgi filmlerinin incelenen 2 bölümünün birinde yer almaktadır.

Çalışma boyunca zikredilen olumlu değerlerin yanında az geçme sıklığına sahip olsa da çizgi filmde “alay etme, hile, kibir” gibi bazı olumsuz değerler de yer almaktadır. Karakuş (2015)’un ilgili çalışmasında bu tür olumsuz değerlere yer verilmediği görülmektedir. Bu durumun iki çalışmada farklı bölümlerin örneklem olarak ele alınmasından kaynaklı olduğu düşünülmektedir. Alay etme ve kibir çizgi filmin incelenen bölümlerinde 1 kez (30. bölüm, 02:21 ve 42. bölüm 02:08), hile ise 2 kez (30. bölüm 02:55 ve 41. bölüm 05:02) geçmektedir. Fakat bu olumsuz değerler çizgi filmin genel havasını bozacak nitelikte değildir. Buna ek olarak incelenen hiçbir bölümde şiddet, korku ya da travmatik bir durum yaratacak herhangi bir bulguya rastlanmamaktadır.

Sonuç

Teknolojinin hızlı gelişimi birçok medya aracının kullanılmasına yol açmaktadır. Bu nedenle de ailede başlayan eğitim sürecine medya araçları da dâhil olmaktadır. Bu duruma yönelik olarak da çocuklar ailede ve okulda edinmesi gereken eğitim ve sosyal becerileri medya araçları ile edinmeye çalışmaktadır. Genel olarak çocuklar takip ettikleri çizgi filmlerden sevdikleri bir karakter belirleyip kendilerine rol model olarak onu taklit etmektedirler (Gümüş ve Adam, 2019, s. 410). Bu nedenle değerlere yönelik toplumsal olarak ilk algıların ve temel bigilerin edinilmeye başladığı “okul öncesi ve somut işlemler” dönemlerinde izledikleri çizgi filmlerde değerlerin çocuklara davranış modelleriyle sunulması, değerlerin davranış boyutunda kazandırılması yönünden önem

taşımaktadır (Şentürk ve Keskin, 2019, s. 11). Albert Bandura'nın sosyal öğrenme kuramına göre insan pek çok şeyi diğer bireyleri gözleyerek öğrenebilir (Koç Erdamar, 2015, s. 211-212). Çocuğun yaş aralığına uygun olan çizgi filmler ebeveynler tarafından denetlenerek izletildiği takdirde değerler eğitimi yönünden çocuğa katkı sağlayabilmektedir (Altınış ve Altun, 2021, s. 5403).

Bu duruma yönelik olarak bu araştırmada TRT Çocuk kanalında yayınlanan, 3-6 yaş aralığındaki çocuklar için hazırlanan Niloya çizgi filmi değerler eğitimi açısından incelenmiş ve çizgi filmde bulunan değerler tablolaştırılarak sunulmuştur. Buna göre, Niloya çizgi filminde “yardımseverlik, nezaket, sevgi, saygı, azim, iş birliği, arkadaşlık, doğayı sevmek ve korumak, gelenek ve görenekleri korumak, yaratıcılık, sorumluluk, çalışkanlık, temizlik, paylaşımcı olmak, misafirperverlik, empati, merhamet, dürüstlük, cesaret sahibi olmak, adalet” şeklindeki 20 farklı değer 128 kere tekrar etmektedir.

İncelenen bölümler içerisinde en fazla yer verilen olumlu değerler; “yardımseverlik, nezaket, sevgi, saygı” olurken orta sıklıkta yer alan değerler “azim ve iş birliği”, az sıklıkta yer alan değerler ise “arkadaşlık, doğayı sevmek ve korumak, gelenek ve görenekleri korumak, yaratıcılık, sorumluluk, çalışkanlık, temizlik, paylaşımcı olmak, misafirperverlik, empati, merhamet, dürüstlük, adalet, cesaret sahibi olmak” değerleri olmuştur.

Genellikle ülkemizde gösterilen çizgi filmlerde Niloya çizgi filminde olduğu gibi en çok yardımseverlik değerine yer verildiği görülmekte ve bu çizgi filmlere Keloğlan, Pisi ve Rafadan Tayfa örnek olarak gösterilebilmektedir. Çizgi filmde en az geçen bu nedenle de tablonun son basamağında yer alan değerler ise adalet ve cesarettir. Adalet değeri; Rafadan Tayfa, Nasreddin Hoca Zaman Yolcusu, Hızlı ayaklar, Pisi, Anka çizgi filmlerinde, cesaret değeri ise Jibber Jabber ve Laura'nın Yıldızı çizgi filmlerinde de en az geçen değerler olarak ifade edilmektedir.

Niloya çizgi filminde her ne kadar nadiren olumsuz değerlere de rastlansa da çizgi filmin genel havası düşünüldüğünde yerli bir yapım olan Niloya'nın 3-6 yaş grubu çocuklara birçok değeri kazandırmada faydalı bir çizgi film olacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Akinci, A. ve Güven, G. (2014). Okul öncesi döneme yönelik çizgi filmlerde yer alan değerlere ait sözel ifadelerin sunumu: TRT Çocuk kanalı örneği. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 429-445.
- Altınış, Z. G. ve Altun, M. (2021). Pırl çizgi filminin değerler eğitimi açısından değerlendirilmesi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 5382-5411.
- Ateş, M. A., Durmuşoğlu Saltalı, N. ve Asit, G. (2021). Pisi çizgi filminin içerdiği değerler açısından incelenmesi. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 506-502.
- Cansız Aktaş, M. (2019). Nitel veri toplama teknikleri. H. Özmen, & O. Karamustafaoğlu içinde, *Eğitimde Araştırma Yöntemleri* (s. 114-135). Ankara: Pegem Akademi.
- Gümüş, Ç. ve Adam, H. (2019). Çizgi filmlerin okul öncesi dönem çocukları üzerine etkisi: Açık hava tasarımları. *Ulak Bilge Sosyal Bilimler Dergisi*, 409-421.
- Hacıbektaşoğlu, E. S. (2014). *Kültürel çalışmalar ve çizgi filmlerin çocuk izleyici üzerindeki etkileri araştırmaları (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*. İstanbul: İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi Medya ve Kültürel Çalışmalar.
- Kamacioğlu, B. (2017). Çizgi filmlerin kültür aktarımındaki rolü ve Hayao Miyazaki çizgi filmleri. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 1-18.
- Karakuş, N. (2015). Okul öncesi döneme hitap eden tema içerikli çizgi filmlerin değerler eğitimine katkısı yönünden değerlendirilmesi (Niloya Örneği). *Değerler Eğitimi Dergisi*, 251-277.

- Karakuş, N. (2016). Maysa ve Bulut isimli animasyon çizgi filmin kültürel öğeler açısından incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 134-139.
- Koç Erdamar, G. (2015). Sosyal öğrenme huramı. A. Ulusoy içinde, *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi* (s. 207-243). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Pekşen Akça, R. ve Baran, G. (2018). Çizgi filmlerin Türk kültürüne ait özellikler açısından incelenmesi: "Pepee Örneği". *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 215-224.
- Sak, R., Şahin Sak, İ. T., Öneren Şendil, Ç. ve Nas, E. (2021). Bir araştırma yöntemi olarak doküman analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 227-250.
- Selanik Ay, T. ve Korkmaz, Ç. (2017). Sosyal bilgiler programında yer alan değerler ve kültürel öğeler bağlamında "Küçük Hezarfen" çizgi filmi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 49-62.
- Şentürk, Ş. ve Keskin, A. (2019). Rafadan Tayfa çizgi filminin milli ve evrensel değerler açısından değerlendirilmesi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 143-157.
- Turp Özdemir, Z. (2020). *Türkiye'de çocuk kanallarında yayınlanan çizgi filmlerin değerler eğitimi açısından incelenmesi ve bu çizgi filmlerin türkçe öğretimine katkısı*. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı Türkçe Eğitimi Yüksek Lisans Programı.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yorulmaz, B. (2013). Din ve değerler eğitimi açısından Caillou çizgi filminin değerlendirilmesi. *Diyamet İlmî Dergi*, 127-143.
- Yorulmaz, B. (2013). Pepee çizgi filminin din ve değerler eğitimi açısından değerlendirilmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 438-448.
- Yorulmaz, B. (2015). *Sinema ve din eğitimi*. İstanbul: Dem Yayınları.
- Yorulmaz, B. ve Tanrıverdi, M. Z. (2015). Din ve değerler eğitimi açısından keloğlan çizgi filminin değerlendirilmesi. B. Yorulmaz içinde, *Sinema ve Din Eğitimi* (s. 320). İstanbul: Dem Yayınları.

Analysis of Niloya Cartoon in Terms of Values

Bilal YORULMAZ

Kübra UFAK

Extended Abstract

Albert Bandura, the founder of Social Learning Theory, made many experiments regarding the basic principles of the theory he had developed. In one of his experiments, children were shown demonstrations of aggressive behavior with dolls exhibited by real people, people in a movie, and by cartoon characters. Then the children were allowed to play with the same dolls, and the level of their aggressive reactions were observed. As a result of the experiment, it was determined that the children who took the dolls of the cartoon character role models, played more aggressively than the children who took the dolls of the movie characters or real people role models. Considering the fact that cartoons have a strong children's audience, and based on the result of this experiment by Bandura, we now realize how great an impact cartoons have on children's learning and development.

Today's children spend most of their time in front of the television, and the cartoons they watch are affecting their imagination, moral structures, and behavioral patterns. For this reason, the selection of cartoons that children watch, is of great importance. The cartoons being broadcast on local or national channels contain both positive and negative values, and the negative values are serving as wrong examples which are, in turn, producing undesirable effects on the children. For this reason, many domestic cartoons are produced in our country. One of these cartoons is Niloya, which is loved and watched by children both on the internet and on television screens. Ever since it was first published, Niloya has been thought to be very different from other cartoons. It has been described as the "Real Child of Turkey."The main purpose of this research is to identify the educational value of the cartoon Niloya and reveal its positive and any negative aspects.

In order to more easily understand this research, it is necessary to include some background information about the cartoon Niloya. First, Niloya is the product of Niloya Turkish Studios and is broadcast on the TRT Children's Channel targeting the 3-6 year-old age group. The main character of the cartoon is Niloya. The other heroes of the cartoon include Niloya's mother, father, grandfather, grandmother, brother Murat, brother's friend Mete, and Niloya's turtle Tospik. Each episode lasts an average of 5-7 minutes.

"Document Analysis" was the method of data collection used to analyze the educational value of Niloya. In this method, 20 randomly-selected episodes from the 79 episodes published on the Internet were accepted and examined. These selections include: "Kemence," "Ant Park," "Suhoor," "Rainbow," "Iftar," "Ramadan Feast," "Loss to Nilo," "Onion," "Sack Race," "Let's Reconcile the Offended," "Guest Mete," "Spring," "Let's Play Together," "Keep Your Shop and Your Shop Will Keep You," "Game," "April 23," "Bike," "Nest," "I Ate Lots of Sugar," and "Tospik is Wanted."

To begin, a Content Evaluation form was created for examining the cartoon. To create the form, the literature was scanned, and the values identified from monitoring the 20 randomly-determined selections, were coded into the form. The created form was then examined by an expert academician and given its final form. Content Analysis was used to analyze the research data, which enabled the data to be defined, coded, and interpreted by categorizing.

For validity and reliability, and to increase the internal reliability of the research, the codings were examined by an expert researcher in the field of Values Education and were found to be consistent. To increase the external reliability of the research, the research process was defined in detail, and the raw data and codes used were preserved in such a way as to allow other researchers to make independent evaluations.

The 20 selections of Niloya included for this research, were examined for a total of 21 different values: "helpfulness, kindness, love, respect, perseverance, cooperation, friendship, loving and protecting nature, protecting traditions and customs, creativity, responsibility, politeness, diligence, cleanliness, sharing, hospitality, empathy, compassion, honesty, having courage, and justice." These 20 different values were repeated for a total of 128 times. It was observed that some values were repeated in many different selections; whereas, others were repeated in only a few selections.

From this analysis, the most commonly repeated positive values in the Niloya cartoons are "helpfulness (27), kindness (20), love (14), and respect (12)." The moderate values are identified as "perseverance (8) and cooperation (7)." Finally, the less frequently detected values are "friendship (5), loving and protecting nature (5), protecting traditions and customs (5), creativity (4), responsibility (3), , diligence (3), cleanliness (3), sharing (2), hospitality (2), empathy (2), compassion (2), honesty (2), justice (1), and having courage (1)."

In addition to the positive values mentioned throughout the study, some negative values in the cartoons were also included. Although occurring in a low frequency of passing, these are values such as "mocking, cheating, and arrogance." In addition, there were no findings of violence, fear, or of any traumatic situations found in any of the examined selections. Therefore, it is thought that the domestic production of Niloya, will be a useful cartoon for the development of positive values for children aged 3-6 years old.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı/ Contribution of Authors

Yazarların çalışmadaki katkı oranları eşittir.

The authors' contribution rates in the study are equal.

Çıkar Çatışması Beyanı / Conflict of Interest

Çalışma kapsamında herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmamaktadır.

There is no conflict of interest with any institution or person within the scope of the study.

İntihal Politikası Beyanı / Plagiarism Policy

Bu makale iThenticate yazılımıyla taranmıştır. İntihal tespit edilmemiştir.

This article has been scanned by iThenticate. No plagiarism was detected.

Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı / Scientific Research and Publication Ethics Statement

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen kurallara uyulmuştur.

In this study, the rules stated in the “Higher Education Institutions Scientific Research and Publication Ethics Directive” were followed.